

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

KDE BOLO, TAM BOLO...

Motto: „Dieťa v láske prijať, v úcte vychovať a v slobode prepustiť.“

Názov materskej školy	Materská škola, Profesora Sáru 3, Banská Bystrica
Názov ŠkVP	Kde bolo, tam bolo...
Stupeň vzdelania	predprimárne vzdelanie
Forma výchovy a vzdelávania	celodenná s možnosťou poldennej
Dĺžka dochádzky	spravidla 1 až 4 roky od nástupu po plnenie školskej dochádzky
Vyučovací jazyk	slovenský
Zriaďovateľ	Mesto Banská Bystrica ČSA 26, 974 01 Banská Bystrica
Miesto a dátum vydania	V Banskej Bystrici dňa .....
Web stránka MŠ	www.msprofesorasaru.eu
Kontakt:	michaela.vargova@banskabystrica.sk 048/4143542
Dátum prerokovania v pedagogickej rade	31.8.2016
Dátum prerokovania v rade školy	31.8.2016
Riaditeľka materskej školy	<i>Mgr. Michaela Vargová, PhD.</i> Podpis Pečiatka

OBSAH

<i>Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania</i>	4
<i>Vlastné zameranie školy</i>	5
<i>Učebné osnovy</i>	6
<i>Obsahové celky</i>	8
1. <i>Vitajte, deti!</i>	9
2. <i>Umelkyňa jeseň</i>	11
3. <i>Tajomný svet</i>	13
4. <i>Čarovné Vianoce</i>	15
5. <i>Oziabajú ručičky</i>	17
6. <i>Čas radosti – veselosti</i>	19
7. <i>Poslovia jari</i>	21
8. <i>Môj domov</i>	23
9. <i>Čo nám lúka núka</i>	26
10. <i>Letom svetom</i>	28
<i>Vzdelávacie štandardy neviazané na obsahové celky</i>	32
<i>Vzdelávacie štandardy dosahované priebežnými a bežnými dennými aktivitami bez potreby plánovať ich v rámci cieľených vzdelávacích aktivít</i>	37
<i>Spôsob a podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní</i>	39
<i>Personálne zabezpečenie</i>	39
<i>Materiálno-technické a priestorové podmienky</i>	39
<i>Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní</i>	39
<i>Vnútorň systém kontroly a hodnotenia detí</i>	41
<i>Vnútorň systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov školy</i>	42
<i>Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov</i>	42
<i>Literatúra</i>	43
<i>Prílohy</i>	44

VYMEDZENIE VLASTNÝCH CIEĽOV A POSLANIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Poslanie materskej školy upravuje zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) podľa ktorého:

„Materská škola podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, morálnej, estetickej, rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie. Pripravuje na život v spoločnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami detí.“

Materská škola Profesora Sáru 3 (ďalej len materská škola) je školou, ktorá uznáva a u detí rozvíja tieto hodnoty:

- vzájomná úcta a zodpovednosť,
- múdrosť a vzdelanie,
- rešpektovanie individuality a jedinečnosti každej osobnosti,
- solidarita a spolupatričnosť,
- dynamické hľadanie a nachádzanie samého seba,
- aktívna seberealizácia v prospech seba a iných.

Poslanie materskej školy vychádza z hodnôt ňou zdieľaných. Poslaním materskej školy je **pomáhať deťom hľadať cesty aktívnej seberealizácie s dôrazom na ich vlastné psychické, fyzické zdravie; viesť deti k utváraniu pozitívneho vzťahu k sebe, k ľuďom, k svetu a k poznávaniu.**

Vlastné ciele materskej školy sú vypracované na základe diskusie pedagogických zamestnancov. Sú výsledkom autoevaluácie materskej školy, ktorej súčasťou je spracovanie zistení z dotazníkov zisťujúcich názory a postoje pedagogických zamestnancov materskej školy a rodičov. Pri ich formulovaní berieme do úvahy aj vyjadrenia detí získané pomocou rozhovorov s nimi, spracovaním výsledkov hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v materskej škole, analýzou trendov, ohrození aj ponúkajúcich sa príležitostí, analýzou silných aj slabých stránok materskej školy.

Vlastné ciele materskej školy:

- deti budú považovať pohybové a športové aktivity za súčasť svojho životného štýlu,
- deti budú aktívne prežívať a vyhľadávať kvalitné výtvarné, hudobné, tanečné, literárne a dramatické aktivity.
- deti budú uplatňovať zdravé sebavedomie, budú primerane veku niesť zodpovednosť za svoje konanie, budú sa vedieť slobodne vyjadriť a presadiť s ohľadom na práva, potreby a názory iných,
- deti budú na základe vlastnej iniciatívy poznávať prírodu, jej zákonitosti a svoje miesto v nej.

VLASTNÉ ZAMERANIE ŠKOLY

Vízia materskej školy:

Chceme byť materskou školou, v ktorej sa deti učia so sebou samým o sebe, s prírodou o prírode, s ľuďmi o ľuďoch.

Materská škola je postavená blízko centra mesta v tichej oblasti medzi rodinnými domami. Školský dvor je členitý, vysadený listnatými a ihličnatým stromami, kríkmi a trávou. Súčasťou školského dvora je veľké pieskovcové skalisko a kvetinovo-bylinková záhradka pre deti. Bohatá zeleň umožňuje každodennú realizáciu aktivít zameraných na **prírodovedné poznávanie formou priameho zážitku, vytváranie pozitívnych postojov k prírode, rozvíjanie estetického vnímania a prežívania prírody**. Ihriská sú budované tematicky, poskytujú možnosti rôznorodých činností a hier pre deti – športové ihrisko s možnosťou bezpečných loptových hier, atletických aj iných športov, rôznorodé preliezačky na rozvíjanie obratnosti a akrobatických zručností, dopravné ihrisko s možnosťou každodenného bicyklovania, kolobežkovania a prirodzeného osvojovania si pravidiel cestnej premávky (kruhový objazd, dopravné značky, prechody pre chodcov...). Možnosť realizovať plavecký, korčuľarsky aj lyžiarsky kurz v relatívnej blízkosti materskej školy, jazdenie na poníkoch pravidelne raz do mesiaca priamo v materskej škole spolu s možnosťami aktívneho pohybu a športovania na školskom dvore nám umožňuje **každodennú systematickú realizáciu aktivít utvárajúcich a upevňujúcich vzťah a pozitívne postoje detí k zdravému životnému štýlu**. Súčasťou aktivít je aj pravidelné čistenie zubov detí s „dentálnymi hygieničkami“ – Vílami Zubničkami.

Keďže materská škola je situovaná blízko centra mesta, do výchovno-vzdelávacej činnosti začleňujeme aj exkurzie a návštevy kultúrnych inštitúcií ako je Bábkové divadlo na Rázcestí, Divadlo Štúdio tanca, Galéria, Stredoslovenské múzeum, Štátna opera, Verejná knižnica Mikuláša Kováča, Akadémia umení, rozhlasové a televízne štúdio RTVS, čím **obohacujeme výchovu a vzdelávanie o rozmer umeleckej kultúry a estetiky, poznávanie a prežívanie kultúrneho života v našom meste**. Zážitkovou formou rozvíjame u detí vzťah k hodnotným umeleckým dielam a aktivitám.

Zloženie tried je heterogénne – to znamená vekovo zmiešané, čo dáva ďalší špecifický rozmer každodennému životu a realizácii výchovno-vzdelávacej činnosti. Život detí vo vekovo zmiešanej skupine je pre deti prirodzenejší aj dynamickejší tým, že poskytuje **možnosti a príležitosti pre vzájomné učenie sa detí a sociálne rôznorodejšie situácie**. Umožňuje súrodencom navštevovať spoločnú triedu, dáva deťom aj rodičom istotu, že trieda, do ktorej nastúpili, bude „ich“ po celý čas dochádzky do materskej školy. Nové deti vždy vstupujú do triedy, ktorá je už spoločenstvom detí s dohodnutými a vzájomne akceptovanými pravidlami a hodnotami, čo uľahčuje ich adaptáciu, zvyšuje pocit bezpečia detí aj rodičov. Preferované sú skupinové formy učenia sa aj učenia detí, kde výsledok závisí od spoločného úsilia, a tiež individuálne formy vzdelávania, pri ktorých dieťa prežije každú skúsenosť ako osobnú a jedinečnú. Stratégie výchovy a vzdelávania výrazne ovplyvňuje jeden zo zachovaných prvkov v minulosti realizovaného Projektu Zmena, **systematická práca s rozprávkou a príbehom**, ktorý v sebe integruje aktuálnu tému a približuje ju deťom. Didaktický model materskej školy chceme naďalej rozvíjať o prvky individuálneho a individualizovaného učenia sa dieťaťa ponorením sa do činnosti a tiež v oblasti slobodného sebavyjadrenia, spoločného plánovania aktivít vychádzajúceho zo záujmov a objavov detí a vytvárania klímy spolupráce. Chceme poskytnúť deťom čo najviac príležitostí na zmysluplné učenie sa hrou a objavovaním.

UČEBNÉ OSNOVY

Učebné osnovy sú zostavené z desiatich rámcových tematických projektov, ktoré sú spojené so skutočným životom detí v materskej škole.

Charakteristika obsahových celkov stručne predstavuje základný tematický rámec, v ktorom sa výchova a vzdelávanie pohybuje. Realizácia jednotlivých celkov nie je časovo obmedzená, témy si učiteľky tvoria alebo volia samé s ohľadom na aktuálne rozvojové potreby detí tak, aby poskytli deťom priestor pre ich zmysluplné učenie sa. Návrhy tém pre učiteľky (v Prílohe 1) sú orientačné, majú charakter odporúčaní. Učiteľky si môžu zvoliť navrhnuté témy, ktoré rozširujú, zužujú, prehlbujú podľa potrieb detí, alebo vytvárajú úplne novú tému v rámci obsahového celku.

Vzdelávacie štandardy Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách majú z pohľadu viazanosti na obsahový celok v školskom vzdelávacom programe, voliteľnosti učiteľkou a plánovanie cielených vzdelávacích aktivít rôzny charakter a podľa toho sú spracované v troch skupinách:

1. Vzdelávacie štandardy úzko viazané na obsahové celky, zaradené v obsahových celkoch ako ich pevná súčasť.
2. Vzdelávacie štandardy neviazané na obsahové celky. Tieto sú úplne voliteľné učiteľkou, ktorá si ich vyberá a volí na základe aktuálnych rozvojových potrieb a možností detí, prípadne situačného rozhodovania vyplývajúceho z prirodzených situácií vzniknutých detskou zvedavosťou.
3. Vzdelávacie štandardy dosahované priebežnými a bežnými dennými aktivitami bez potreby plánovať ich cielene v rámci vzdelávacích aktivít.

Učebné stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti majú odporúčací charakter, vyjadrujú typický postup dosahovania výkonových štandardov v rámci obsahového celku. Učiteľky volia aj dopĺňajú vychádzajúc z reálnych potrieb a možností detí tak, aby zabezpečili podmienky pre ich aktívne a zmysluplné učenie sa.

Odporúčané učebné zdroje sú navrhnuté podľa reálnych podmienok a možností materskej školy. Učiteľka ich vhodne dopĺňa podľa aktuálnej dostupnosti. Uprednostňuje učebné zdroje umožňujúce a podnecujúce aktivitu detí a prirodzenú detskú zvedavosť.

PRINCÍPY PLÁNOVANIA VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ ČINNOSTI PODEA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU „KDE BOLO TAM BOLO“.

1. Štandardy viazané na konkrétny obsahový celok, sa musia objaviť v pláne počas trvania obsahového celku minimálne raz. Spravidla sa však objavujú aj viackrát na rôznej úrovni. Pri ich zaradení sa vždy prihliada na vzdelávacie potreby detí. Sú voliteľné aj pre iné obsahové celky.
2. V plánovaní výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľky volia vždy aj štandardy, ktoré nie sú zaradené explicitne v obsahovom celku. Tieto štandardy sú úplne voliteľné učiteľkou, teda sa nemusia objaviť v plánoch inej triedy a inej učiteľky.
3. Nie je určené, koľko rozvojových úrovní plánujeme. Plánovanie dosiahnutej úrovne/úrovní je úplne v kompetencii učiteľky, ktorá najlepšie vie, aké sú deti v jej triede.
4. Učiteľka pri plánovaní dbá o vyvážený pomer zamerania činností podľa vzdelávacích oblastí a oblastí rozvoja osobnosti dieťaťa. Pomer zaradenia vzdelávacích oblastí ovplyvňuje aj aktuálna téma obsahového celku a jej charakter.

- 5.** Zdravotné cvičenia sú premyslene naplánované a realizujú sa každodenne.
- 6.** V týždennom pláne sa vždy musia objaviť aj premyslene naplánované telovýchovné vzdelávacie aktivity.
- 7.** Dominujú činnosti, pri ktorých je dieťa aktívne, pasívne učenie sa obmedzuje na minimum.
- 8.** Naplánované činnosti a ich množstvo musia rešpektovať tempo učenia sa detí – v duchu „menej je viac“.
- 9.** Využívame vzájomné učenie sa detí. Neizolujeme od seba tzv. vekové skupiny.
- 10.** Neučíme deti to, čo už vedia. Vždy sa ich snažíme posunúť ďalej. Netvoríme plány pre obsah, ale pre deti.

OBSAHOVÉ CELKY

1. VITAJTE, DETI!

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Obsahový celok Vitajte, deti je rámcovo orientovaný prioritne na podporu adaptácie detí na materskú školu, pocit bezpečia, spolupatričnosti a postupné orientovanie sa na vnímanie širšieho okolia a na aktuálne zmeny v prírode. Postupujeme od poznávania vnútorného prostredia k poznávaniu okolia materskej školy, pričom staviame na zážitku a skúsenosti a ich následnom zdieľaní medzi deťmi.</p> <p>Naším zámerom je pomôcť nadviazať priateľské vzťahy medzi novými deťmi, deťmi, ktoré už materskú školu navštevujú a zamestnancami, orientovať sa bezpečne v priestoroch materskej školy a jej okolí, poznať jej zamestnancov a primerane aj ich pracovnú náplň. Keďže sa koná tradičný Radvanský jarmok, nadväzujeme na túto udalosť oboznamovaním sa s tradičnými remeslami a ich históriou aj v materskej škole. Deti sa aktívne sa podieľajú na tvorbe pravidiel spolužitia a komunikácie, ktorými sa budeme riadiť v každodennom živote.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Matematika a práca s informáciami	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a príroda	<p>Vnímanie prírody Rozpráva o prírodných reáliách známeho okolia.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<p>Orientácia v čase Opíše režim dňa.</p> <p>Orientácia v okolí Opisuje interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy. Opisuje známe trasy na základe orientačných bodov.</p> <p>Orientácia v čase Vie, koľko má rokov, pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia.</p> <p>Ľudia v blízkom a širšom okolí Predstaví sa deťom i dospelým, oslovuje menom rovesníkov v triede, pozná mená učiteľiek v triede.</p> <p>Prosociálne správanie Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a svet práce	<p>Materiály a ich vlastnosti Opisuje predmety a ich rôzne vlastnosti.</p> <p>Remeslá a profesie Pozná niektoré tradičné remeslá. Pozná základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt).</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>

Umenie a kultúra	Hudobná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
	Výtvarná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Zdravie a pohyb	Pohyb a telesná zdatnosť <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • hry na sebaopoznávanie • hry na utváranie triedneho spoločenstva • tvorba pravidiel triedy • metóda lona • cvičenia citovej inventarizácie • argumenty za a proti • symbolické vyjadrenia spoločenstva • strom priateľstva • dramatická hra - upokojujúce a uvoľňovacie činnosti, hry na sebaovládanie, pantomíma, rolová hra, dramatizovanie príbehu • hra „čo keby?“ • vychádzky do okolia, tvorba mapy okolia <p><i>Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
Odporúčané učebné zdroje	
<ul style="list-style-type: none"> • interiér a exteriér materskej školy • rekvizity, bábky, maňuška • zobrazenia (profesie, remeslá, budovy,..) • návšteva Radvanského jarmoku • piktogramy a symboly pravidiel • fotoaparát na dokumentovanie okolia materskej školy, práce zamestnancov, portréty detí a zamestnancov • diktafón <p><i>Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
Poznámky	
Trvanie približne 3 týždne.	

2. UMELKYŇA JESEŇ

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Prostredníctvom obsahového celku Umelkyňa jeseň orientujeme pozornosť detí na okolie materskej školy. Zameriava sa na rozvíjanie vyšších poznávacích procesov, systematizácie priamej skúsenosti a vytváranie zmysluplného poznania o prírode cez vyjadrovanie aktuálnych predstáv o zmenách v prírode spôsobených zmenami ročných období, prostredníctvom priameho pozorovania, skúmania a objavovania na základe vlastného zážitku. Poznávame a objavujeme prostredie vo svojom bezprostrednom okolí, zvnútorňujeme si zásady bezpečného správania sa na školskom dvore a pri spoločných vychádzkach. Deti sa oboznamujú s významom starostlivosti o prírodné prostredie a rozumným využívaním prírodných zdrojov pre životné potreby človeka. Deti vedieme k chápaniu významu starostlivosti o vlastné zdravie prostredníctvom zdravej výživy a iných činností, ktoré zabezpečujú a udržiavajú zdravý životný štýl človeka. Tematické zameranie celku poskytuje množstvo inšpirácie pre rozvíjanie matematického myslenia detí pri číselných operáciách, klasifikácii, triedení, usporadúvaní a základov algoritmického myslenia, ale aj na estetické vnímanie krásy prírody pri vychádzkach a hrách na školskom dvore, výtvarných a hudobných činnostiach, podporu tvorivého potenciálu prostredníctvom bádateľských aktivít. Ťažiskom sú umelecko – expresívne hry a činnosti, bádateľské aktivity a experimenty detí, pri ktorých prežívajú vyššie city a využívajú vyššie poznávacie procesy.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Matematika a práca s informáciami	<p>Logika Roztriedi objekty v skupine na základe určenej vlastnosti (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.).</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a príroda	<p>Vnímanie prírody Triedi prírodné reálie podľa rôznych identifikovaných znakov.</p> <p>Rastliny Uvedie niektoré životné prejavy rastlín. Uvedie potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín a húb. Rozpozná vybrané poľnohospodárske rastliny. Rozpozná rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomí si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<p>Orientácia v čase Vie, koľko má rokov, pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a svet práce	<p>Technológie výroby Identifikuje suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>

Umenie a kultúra	Hudobná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
	Výtvarná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Zdravie a pohyb	Zdravie a zdravý životný štýl Uvádza príklady zdravej a nezdravej výživy. <i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i>
Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • zhotovovanie z prírodnín • varenie, pečenie, miešanie ovocných a zeleninových šalátov, zaváranie • tvorivé dielne „Svetlonos“ s rodičmi • pozorovanie a skúmanie biologických procesov zrenia, vädnutia, hnitia a rozpadu v záhradke a okolí • chuťové, čuchové, hmatové hry • pracovné činnosti pri jesennej úprave školského dvora • príprava záhradky na zimu <p><i>Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
Odporúčané učebné zdroje	
<ul style="list-style-type: none"> • lupy na pozorovanie, mikroskop • pôvodné predmety – materiály a predmety zo životného prostredia – listy zo stromov, plody stromov a kríkov (gaštany, žalude, šípky, trnky, jarabina), ovocie, zelenina, • zobrazenia (rastliny, stromy, kríky...) • kvetinová, bylinková a zeleninová záhradka v areáli materskej školy • širšie okolie materskej školy (záhradky domov v okolí, zalesnená časť) • detské záhradné náradie <p><i>Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
Poznámky	
<i>Trvanie približne 4 týždne.</i>	

3. TAJOMNÝ SVET

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Obsahový celok nadväzuje na prírodovedný rozmer predošlého celku, pričom sa od poznávania širšieho prírodného prostredia vo svojom neustále obraciame k človeku ako ľudskej bytosti závislej na prostredí, v ktorom žije. Rozširujeme poznanie detí o prírode a význame lesov pre život na zemi, vytvárame a podporujeme citlivý a ochranársky vzťah detí k rastlinnej a živočíšnej ríši.</p> <p>Vesmír približujeme ako náš domov, atraktívnu, tajuplnú a zároveň poznateľnú sféru poznania človeka, ktorý je jeho súčasťou a zároveň pozorovateľom. Deti na primeranej úrovni poznávajú na našu Zem ako súčasť vesmíru a ako jedno vesmírnych telies.</p> <p>Podporujeme bádateľské aktivity detí, pomáhame uchopiť pre ne prirodzeným spôsobom základné prírodovedné pojmy.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Matematika a práca s informáciami	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a príroda	<p>Živočíchy Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše (lesnú zver). Vie, že rôzne druhy živočíchov vyžadujú pre svoj život rôzne druhy potravy. Opíše spôsoby starostlivosti o niektoré živočíchy. Identifikuje rôznorodosť spôsobu života živočíchov.</p> <p>Neživá príroda Opíše Zem ako súčasť vesmíru.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<p>Geografia okolia Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero. <i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a svet práce	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Umenie a kultúra	<p>Hudobná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>
	<p>Výtvarná výchova Kreslí postavu (zvieraci). Kresbou vyjadruje hlavné časti postavy. <i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Zdravie a pohyb	<p>Zdravie a zdravý životný štýl <i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • exkurzia na Hvezdáreň na Vartovke • exkurzia do Planetária 	

- beseda so zoológom TANAP
- práca s dokumentami „Svište“, „Kamzíky“ – tvorba príbehov zvierat
- exkurzia do zvernice
- kreslenie, modelovanie ľudskej a zvieracej postavy
- tvorba knihy „Príbehy lesných strážcov“

Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Odporúčané učebné zdroje

- odpadový a výtvarný materiál – tekvice, šípky, jarabina a pod.
- obrázky zvierat,
- kostýmy zvierat(čiapky)
- robotická včielka Bee Bot, podložka
- pracovné listy
- pôvodné predmety – materiály a predmety zo životného prostredia – listy zo stromov, plody stromov a kríkov (gaštany, žalude, šípky, trnky, jarabina), ovocie, zelenina,
- zobrazenia (les, lesné zvieratá...)

Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Poznámky

Trvanie približne 4 týždne.

4. ČAROVNÉ VIANOCE

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Nadväzujúc na zameranie predošlého obsahového celku sa celok Čarovné Vianoce obracia k človeku ako bytosti kultúrnej a spoločenskej. Cieľom obsahového celku je postupne utvárať u detí systém hodnôt spojených s hodnotami našej kultúry i vlastnej rodiny a prostredníctvom nich si uvedomovať vlastnú identitu s rešpektovaním identity iných ľudí. Všetky činnosti smerujú k spoločnému zážitku a nesú sa vo sviatočnej atmosfére a duchu Vianoc. Zámerom je podporiť u detí osvojovanie si kultivovaného správania s dodržiavaním základných pravidiel slušnosti, vnímanie a rozoznávanie pozitívnych a negatívnych emócií a vlastností u seba a u druhých osôb (detí i dospelých) presadzujúc taktne usmerňovanie dieťaťa, ktoré ho vedie k elementárnej sebareflexii. Chceme pripravovať deti na život v spoločnosti v duchu porozumenia, tolerancie a priateľstva medzi ľuďmi, národmi, národnostnými, etnickými aj náboženskými skupinami.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<p>Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči Vie primerane vysvetliť rozdiel medzi fiktívnymi a skutočnými príbehmi zo života.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Matematika a práca s informáciami	<p><i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a príroda	<p>Prírodné javy Opíše vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb).</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<p>História okolia Uvedie príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok.</p> <p>Ľudské vlastnosti a emócie Identifikuje pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti. Obdarí druhých.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a svet práce	<p><i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>
Umenie a kultúra	<p>Výtvarná výchova</p> <p><i>Úplne voliteľné učiteľkou</i></p>
	<p>Hudobná výchova</p> <p><i>Úplne voliteľné učiteľkou</i></p>
Zdravie a pohyb	<p><i>Úplne voliteľné učiteľkou</i></p>

Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti

- „písanie“ knihy prianí“
- bádateľské aktivity (historické, deskriptívne) so zameraním na históriu a rôznorodosť slávenia sviatkov v rôznych krajinách, či rodinách
- príprava vianočnej besiedky s rodičmi a varenie kapustnice
- pečenie medovníkov
- tvorivé dielne – zdobenie medovníkov
- spoločné zdobenie interiéru – výtvarné, pracovné činnosti, navrhovanie výzdoby
- hry na upevňovanie triedneho spoločenstva
- vzájomné obdarúvanie

Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Odporúčané učebné zdroje

- CD nosič s tematikou vianočných piesní a kolied
- suroviny na pečenie medovníkov, cukrová zmes na zdobenie
- kostýmy na vianočnú besiedku
- vianočné ozdoby, vianočný stromček
- adventný kalendár
- videokamera
- záznamové hárky na bádateľské aktivity

Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Poznámky

Trvanie približne 3 týždne.

5. OZIABAJÚ RUČIČKY

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Obsahový celok Oziabajú ručičky je zameraný na utváranie postojov k zdravému životnému štýlu a poznávanie fyzikálnych a prírodných zákonitostí prostredníctvom hier so snehom. Prostredníctvom pohybových aktivít a hier so snehom deti priamym pozorovaním a skúmaním objavujú základné zákonitosti fyzikálnych a prírodných javov. Utvárame pozitívny vzťah detí k pohybu na čerstvom vzduchu v chladnejšom počasí prostredníctvom hier so snehom a sezónnych športov, základné predstavy o prevencii voči chorobám a zodpovednosti a starostlivosti voči zdraviu a bezpečiu iných ľudí v zimnom období. Deti poznávajú seba, svoje telo a ostatných ľudí aj živočíchy ako zraniteľné živé bytosti, ktoré majú mnoho spoločného prostredníctvom hier, príbehov, besied s odborníkmi, priamym pozorovaním a skúmaním.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<i>Úplne voliteľné učiteľkou</i>
Matematika a práca s informáciami	<i>Úplne voliteľné učiteľkou</i>
Človek a príroda	<p>Človek Opíše ľudské telo v základných anatomických kategóriách. Opíše základné fyziologické funkcie ľudského tela, dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a svet práce	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Umenie a kultúra	<p>Hudobná výchova</p> <p><i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>
	<p>Výtvarná výchova Spontánny výtvarný prejav Kreslí postavu Kresbou vyjadruje hlavné časti postavy. <i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Zdravie a pohyb	<p>Zdravie a zdravý životný štýl Uvádza, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka. Identifikuje typické znaky ochorenia a zdravia. Identifikuje zdravie ohrozujúce situácie. Opíše jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýcham na druhého) a vzniku zubného kazu (čistím si zuby).</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • projekt „Za zdravé zúbky“ s dentálnymi hygieničkami • skúmanie ľudského tela pomocou fonendoskopu a mikroskopu, • puzzle – ľudské telo 	

- robotická včielka Bee Bot, podložka
- pracovné listy
- model ľudského chrupu
- modely ľudského tela
- encyklopédia zdravia
- námetová hra „Na lekárov“
- návšteva zdravotníkov v MŠ, základný výcvik prvej pomoci pri úrazoch
- lyžiarsky kurz, korčuľarsky kurz
- hry so snehom
- bádateľské aktivity: napr. pozorovanie procesov premien skupenstiev vody
- sánkovanie, klzanie
- maľovanie a kreslenie do snehu
- starostlivosť o vtáky v zime

Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Odporúčané učebné zdroje

- detská encyklopédia o zvieratách
- sypké krmivo pre vtáctvo, vtáčia búdka
- CD nosič so zvukmi vtákov
- rekvizity – čiapky zvierat
- pexeso – zvieratká
- lekárnička
- lekársky fonendoskop
- modely ľudského tela

Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Poznámky

Trvanie približne 3 týždne.

6. ČAS RADOSTI – VESELOSTI

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Obsahový celok Čas radosti – veselosti sa zameriava na prežívanie radosti, uspokojenia z umeleckej činnosti a spoločne vytvorených a zdieľaných produktov. Vytvára priestor pre sebavyjadrenie dieťaťa prostredníctvom rôznych foriem umenia, hľadanie a uvedomovanie si jeho vlastného tvorivého potenciálu, utváranie povedomia o tradíciách našej kultúry a dôležitosti spoločného zdieľania radosti pre pocit spolupatričnosti s ľuďmi aj so svetom. Smerujeme tiež k rozvíjaniu kultivovaného estetického a umeleckého prejavu detí prostredníctvom umeleckého sebavyjadrenia a citlivého prežívania umenia – literárneho, hudobného, výtvarného, dramatického aj tanečného. Kultivujeme osobnosť dieťaťa – človeka ako bytosti pretvárajúcej svet.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<p>Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči Vníma a vie primerane vysvetliť rozdiel medzi poéziou (básničkou) a prozaickými žánrami.</p> <p>Poznávanie funkcií písanej reči Dokáže jednoducho vysvetliť, prečo je písaná reč dôležitá a uvedie jednoduché príklady.</p> <p>Koncept tlače a znalosť knižných konvencií Pri činnostiach s knihou rozumie a aktívne (v primeraných ekvivalentoch) používa výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Matematika a práca s informáciami	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a príroda	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a spoločnosť	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a svet práce	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Umenie a kultúra	<p>Hudobná výchova Percepčné činnosti Aktívne počúva hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky. Vyjadruje zážitky z počúvanej hudby verbálne, pohybom alebo inými umeleckými výrazovými prostriedkami.</p> <p>Hudobno – pohybové činnosti Využíva tanečné prvky v jednoduchých choreografiách.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p> <p>Výtvarná výchova Vnímanie umeleckých diel Slovne opíše obraz, sochu, dizajn (predmet) a architektúru. Reaguje výtvarnými prostriedkami na výtvarné dielo-</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Zdravie a pohyb	<i>Úplne voliteľné učiteľkou</i>

Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti

- výtvarné a pracovné činnosti – tvorba fašiangovej výzdoby a masiek
- hudobno – pohybové činnosti, tanečné
- aktívne estetické vnímanie umeleckých diel výtvarného umenia
- percepčné činnosti – počúvanie a estetické hudobné vnímanie rôznych žánrov hudby (opera, pop, rock...)
- aktívne vnímanie a prežívanie tanečného umenia (balet, moderný, experimentálny a ľudový, klasický, etno tanec)
- „tvorba“ knihy
- exkurzie – Štátna opera, Galéria, Bábkové divadlo na Rázcestí, RTVS
- počúvanie a prednes poézie, prózy
- tvorba vlastných rýmovačiek (napr. zvukomalebných)
- tvorba, prípadne dokončovanie vlastných príbehov
- príprava na karneval a karneval

Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Odporúčané učebné zdroje

- karnevalové masky
- CD nosič s hudobnými ukážkami rôznych hudobných žánrov
- CD nosič s detskými tanečnými nahrávkami
- rekvizity k inscenačným činnostiam
- kniha s umeleckými dielami a sochami
- reprodukcie umeleckých diel
- exteriér MŠ – napr. návšteva galérie, výstavy umelec. diel, sôch v parku....
- návšteva kultúrnych aktivít, exkurzie v nich napr.(Bábkové divadlo na Rázcestí, kino, Stredoslovenské múzeum, Galéria, Rozhlas a televízia Slovensko, Štátna opera, Divadlo Štúdio tanca)

Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Poznámky

Trvanie približne 4 týždne.

7. POSLOVIA JARI

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Zámerom zaradenia tematického celku Poslovia Jari je upriamiť pozornosť detí na premeny prírody pod vplyvom postupného otepľovania a tak prostredníctvom priameho pozorovania a zážitku skúmania, experimentovania porozumieť prírodným procesom a javom. V tomto období slávime veľkonočné sviatky, prostredníctvom ktorých vedieme deti k poznaniu tradícií našej kultúry, k poznaniu a tolerancii iných kultúr. Tematické uchopenie Dňa Zeme poskytuje široké možnosti posilňovania ochranárskych postojov k prírode a spoluzodpovednosti za kvalitu životného prostredia, pričom sadeti oboznamujú s významom starostlivosti o prírodné prostredie a rozumným využívaním prírodných zdrojov pre životné potreby človeka.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Matematika a práca s informáciami	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a príroda	<p>Vnímanie prírody Odlišuje živé od neživých súčastí prírody.</p> <p>Neživá príroda Uvedie príklady, kde sa v prírode nachádza voda. Pozná význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka.</p> <p>Rastliny Identifikuje rôznorodosť rastlinnej ríše. Uvedie niektoré životné prejavy rastlín. Opíše podmienky zabezpečujúce klíčenie a rast rastliny.</p> <p>Živočíchy Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše (hospodárske zvieratá). Rozpoznáva mláďatá vybraných živočíšnych druhov a pomenúva ich.</p> <p>Prírodné javy Opíše vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb).</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<p>História okolia Uvedie príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a svet práce	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Umenie a kultúra	<p>Hudobná výchova</p> <p><i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>

	Výtvarná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Zdravie a pohyb	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • spoločné vynášanie Moreny • bádateľské aktivity (experimentálne, deskriptívne) zamerané na pozorovanie premien v prírode • environmentálne projekty a aktivity • úprava školského dvora • tradičné maľovanie veľkonočných vajíčok • bádateľské aktivity (historické, deskriptívne) so zameraním na históriu a rôznorodosť slávenia sviatkov v rôznych krajinách, či rodinách • pozorovanie a skúmanie biologických procesov klíčenia a rastu v záhradke a okolí • pracovné činnosti pri jarnej úprave školského dvora • príprava záhradky na sadenie, príprava priesad <p><i>Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
Odporúčané učebné zdroje	
<ul style="list-style-type: none"> • bábka Moreny • veľkonočné pohľadnice a obrázky tradičnej regionálnej kultúry • veľkonočný korbáč a rekvizity, prútie z vrby... • pôvodný materiál: vyfúknuté vajíčka, semenka • pexeso – počasie • detská literatúra „Naša príroda“ • obrázky hospodárskych zvierat • rekvizity, zvieracie čiapky • zobrazenia (rastliny, živočíchy, príroda v čase...) • kvetinová, bylinková a zeleninová záhradka v areáli materskej školy • širšie okolie materskej školy (záhradky domov v okolí, zalesnená časť) • detské záhradné náradie <p><i>Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
Poznámky	
<i>Trvanie približne 4 týždne.</i>	

8. MÔJ DOMOV

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Obsahový celok Môj domov je zameraný na rozvíjanie povedomia detí o širšom až užšom priestore obývanom človekom, pričom postupujeme od širšieho prostredia až k rodine ako najužšiemu a najintímnejšiemu prostrediu, ktorý zdieľame s najbližšími. Národnú spolupatričnosť podporujeme poznávacími aktivitami prezentujúcimi symboly, krásy, históriu Slovenska. Poznávame mesto Banská Bystrica ako svoj domov, ale aj jeho históriu a súčasnosť bádateľskými aktivitami vedúcimi k elementárnemu chápania dejinnej časovej línie. Obsahový celok vrcholí oslavou Dňa matiek, ktorej prechádzajú témy, hry a aktivity rozvíjajúce pocit sociálnej zakotvenosti, spolupatričnosti s rodinou, jedinečnosti každej osobnosti.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<p><i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>
Matematika a práca s informáciami	<p>Geometria a meranie Využíva čiarový pohyb na spájanie bodov do obrazcov, kreslenie obrysov či identifikáciu cesty v obrazci (v bludisku, na jednoduchej mape). Na základe pokynov daných pomocou symbolov ↓, ←, →, ↑ (alebo pomocou iných dohodnutých symbolov pre pohyb v štvorcovej sieti) sa dokáže pohybovať a plánovať (až do 4 krokov) pohyb v štvorcovej sieti. Odmeria vzdialenosť a určený rozmer predmetu (v skutočnosti, aj na obrázku) odhadom a pomocou určenej aj zvolenej neštandardnej jednotky (krok, dľaň, pomocný predmet). Výsledok merania vysloví počtom použitých jednotiek merania (v obore do 10).</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a príroda	<p>Vnímanie prírody Odlišuje živé od neživých súčastí prírody Neživá príroda Uvedie príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu. Opíše Zem ako súčasť vesmíru.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<p>Orientácia v okolí Opisuje známe trasy na základe orientačných bodov. Uvedie adresu svojho bydliska. Pozná verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (napr. obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a iné podľa lokálnych podmienok).</p> <p>Geografia okolia Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero.</p>

<p>Človek a spoločnosť</p>	<p>Pozná najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu.. Pozná najznámejšie prírodné útvary našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj.</p> <p>História okolia Vymenuje niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok.</p> <p>Národné povedomie Rozpoznáva štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna. Pozná významné dominanty hlavného mesta Bratislavy, napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj.</p> <p>Ľudia v blízkom a širšom okolí Vymenuje členov blízkej rodiny, identifikuje príbuzenské vzťahy v blízkej rodine.</p> <p>Orientácia v čase Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
<p>Človek a svet práce</p>	<p><i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>
<p>Umenie a kultúra</p>	<p>Hudobná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p> <p>Výtvarná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou..</i></p>
<p>Zdravie a pohyb</p>	<p><i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i></p>
<p>Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • vychádzky spojené so zámerným pozorovaním do historického centra Banskej Bystrice • bádateľské aktivity (historické, deskriptívne) • tvorba „mapy“ okolia • konštruktívne hry „naše mesto“ • tvorba kresleného rodinného albumu • tvorba knihy „aký som“ • príprava na besiedku a besiedka ku Dňu matiek <p><i>Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
<p>Odporúčané učebné zdroje</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • obrázkový materiál – (vrch, les, pole, lúka, rieka...) • detská mapa Slovenska • atlas sveta a obrázky s tematikou vesmíru • fotografie, obrázky z časopisov – Vysoké Tatry, Dunaj, Bratislavský hrad... • CD nosič s nahrávkou našej hymny, naša slov. zástava • významné budovy (nemocnica, hasiči, knižnica, pošta), 	

- možnosti navštevovania historického centra,
- návšteva kultúrnych aktivít napr.(bábkové divadlo, kino múzeum, parky, ZOO,)
- zobrazenia (vesmírne telesá a javy, mapa Slovenska, obrázky dominant , štátnych symbolov, bansko-bystrických pamiatok)
- Encyklopédie
- Atlasy
- Mapy

Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Poznámky

Trvanie približne 5 týždňov.

9. ČO NÁM LÚKA NÚKA

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
Obsahový celok „Čo nám lúka núka“ je zameraný na skúmanie rozkvitajúcej prírodu, jej rastlinného aj hmyzieho mikrosveta aj sveta neživej prírody. Ťažisko je v rozvíjaní prírodovednej gramotnosti u detí, schopností systematického skúmania a pozorovania. Poskytuje priestor pre umelecké sebavyjadrenie dieťaťa, citlivé estetické vnímanie pestrosti, bohatosti a rôznorodosti rastlinnej a živočíšnej ríše v neskoršom jarnom období.	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Matematika a práca s informáciami	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a príroda	Rastliny Identifikuje rôznorodosť rastlinnej ríše. Uvedie niektoré životné prejavy rastlín. Živočíchy Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše (hmyz). <i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a spoločnosť	Geografia okolia Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero. <i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a svet práce	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Umenie a kultúra	Hudobná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
	Výtvarná výchova <i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Zdravie a pohyb	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • bádateľské aktivity (experimenty) zamerané na rastlinnú ríšu a ríšu hmyzu • vychádzky do okolia • tvorba herbára • priame pozorovanie životného cyklu motýľa (od kukly po zrod) • zbieranie a určovanie liečivých bylín • pozorovanie procesov rastu, kvitnutia a zrenia v záhradke a okolí <p><i>Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.</i></p>	
Odporúčané učebné zdroje	
<ul style="list-style-type: none"> • zobrazenia k téme hmyz a rastliny 	

- detská encyklopédia
- záhradka detí v areáli materskej školy
- detské záhradné náradie
- lupy na pozorovanie hmyzu a rastlín v prírodnom prostredí šk. dvora

Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Poznámky

Trvanie približne 4 týždne.

10. LETOM SVETOM

CHARAKTERISTIKA OBSAHOVÉHO CELKU	
<p>Prostredníctvom obsahového celku Letom svetom zameriavame pozornosť detí na chápanie a tolerovanie ľudí s odlišnosťami kultúrnymi, rasovými a telesnými, ich vnímanie ako prirodzeného javu v národnom aj medzinárodnom kontexte.</p> <p>Letné obdobie je ideálnym na hry s vodou, skúmanie vody nielen ako zaujímavej látky ale aj ako podmienky života na Zemi. Blížiac sa dovolenkové obdobie poskytuje široký priestor pre rozšírenie poznania a povedomia detí o vzdialených krajinách, exotických zvieratách a cestovaní rôznymi spôsobmi z rôznych dôvodov.</p>	
Vzdelávacie štandardy	
Jazyk a komunikácia	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Matematika a práca s informáciami	<i>Úplne voliteľné učiteľkou.</i>
Človek a príroda	<p>Živočíchy Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše (vodné živočíchy, exotické živočíchy).</p> <p>Neživá príroda Uvedie príklady, kde sa v prírode nachádza voda. Pozná význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a spoločnosť	<p>Dopravná výchova Pozná nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou. Pozná význam vybraných dopravných značiek.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Človek a svet práce	<i>Úplne voliteľné učiteľkou</i>
Umenie a kultúra	Hudobná výchova
	<i>Úplne voliteľné učiteľkou</i>
Zdravie a pohyb	Výtvarná výchova
	<i>Úplne voliteľné učiteľkou</i>
Zdravie a pohyb	<p>Zdravie a zdravý životný štýl Identifikuje zdravie ohrozujúce situácie.</p> <p><i>Ostatné voliteľné učiteľkou.</i></p>
Odporúčané stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • bádateľské aktivity (deskriptívne) zamerané na poznávanie rôznych krajín a národov • tvorba knihy • bádateľské aktivity (experimentálne) zamerané na hry s vodou, zemou, svetlom, tieňom • hry s mapou • tvorba a riešenie labyrintov • deň polície v materskej škole 	

- tvorba knihy („Príručka cestovateľa)

Ostatné stratégie sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Odporúčané učebné zdroje

- detská encyklopédia zvierat
- dopravné situácie v okolí materskej školy
- detská autorská a ľudová literatúra
- zobrazenia (exotické krajiny, zvieratá, dopravné prostriedky...)
- vybrané časti z dokumentárnych filmov o iných krajinách, národoch, kultúrach

Ostatné učebné zdroje sa neviažu na obsahový celok, sú využívané priebežne počas celého roka a sú uvedené samostatne na konci časti Obsahové celky s. 32.

Poznámky

Trvanie približne 4 týždne.

**STRATÉGIE UPLATŇOVANÉ POČAS REALIZÁCIE
KAŽDÉHO OBSAHOVÉHO CELKU**

- grafomotorické hry a cvičenia
- pohybové, zdravotné a relaxačné cvičenia
- výtvarné činnosti: výtvarné vyjadrovanie predstáv, hry s farbou, modelovanie
- hudobné hry
- vychádzky a pozorovanie okolia
- námetové hry
- prstové hry
- matematické hry
- konštruktívne hry
- plánovanie činnosti deťmi
- prezeranie kníh a encyklopédií, počúvanie rozprávok a príbehov s porozumením
- hry zamerané na citlivosť sluchu a sluchovú diferenciaciu
- maľované čítanie
- ranný kruh
- rozprávanie učiteľky
- rozhovor
- priame pozorovanie
- demonštrovanie učiteľkou
- reprodukcia príbehu
- spoločné čítanie
- tvorba príbehu
- dramatizácia tematického príbehu
- bádateľské aktivity (deskriptívne, historické, experimentálne)
- artikulačné, rečové, sluchové a rytmické hry so slovami
- pojmové mapovanie
- porovnávacie, induktívne, deduktívne alebo analyticko - syntetické myšlienkové postupy riešenia úloh a problémov,
- tematická diskusia
- brainstorming
- tvorivá dramatika
- hry na dopravnom ihrisku, riešenie dopravných situácií pri bicyklovaní, kolobežkovaní
- turistická vychádzka

**UČEBNÉ ZDROJE
VYUŽÍVANÉ V KAŽDOM OBSAHOVOM CELKU**

- výučbové programové softvéry v počítačoch (napr. Výlety šaša Tomáša, ActiveInspire, FlowWorks)
- pracovné listy
- spevníky a zborníky piesní
- výtvarný materiál
- detská autorská a ľudová literatúra
- zborník prstových hier
- CD, DVD – nosiče (rozprávky, hudobné nahrávky detských ľudových a umelých piesní, nahrávky vážnej hudby, relaxačnej hudby)

- literárne pomôcky – pomôcky obsahujúce písaný text, napr. metodické materiály, odborná literatúra, spevníky, rozprávkové knižky, lexikóny, časopisy atď.,
- digitálne záznamy – počítačové programy a digitálne záznamy textu (rôzne prezentácie v Power Pointe), obrazu a zvuku.
- internetové stránky so zameraním na edukáciu
- obrázkový materiál
- exteriér MŠ
- encyklopédie
- maňušky, bábky, rekvizity, paravány
- detské hudobné nástroje
- špeciálne pomôcky – na znázornenie – prírodných javov, napr. magnety, batérie a žiarovka
- športové a telovýchovné náradie a náčinie
- plošné geometrické tvary, priestorové geometrické tvary – kocka, guľa, valec, ihlan
- interaktívna tabuľa
- maľované čítanie
- programovateľná včielka Bee -Bot, podložka
- kalendár počasia
- záznamové hárky na bádateľské aktivity
- dopravné ihrisko a bicykle, kolobežky, odrážadlá
- športové ihrisko

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY NEVIAZANÉ NA OBSAHOVÉ CELKY

Vzdelávacie štandardy neviazané na obsahové celky sú úplne voliteľné učiteľkou, ktorá si ich vyberá a volí na základe aktuálnych rozvojových potrieb a možností detí, prípadne situačného rozhodovania vyplývajúceho z prirodzených situácií vzniknutých detskou zvedavosťou. Voliteľné v tomto zmysle znamená - neviazané na obsahový celok informačnou štruktúrou učiva.

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

HOVORENÁ REČ

Artikulácia a výslovnosť

- Vyslovuje správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny.

Gramatická správnosť a spisovnosť

- Formuluje gramaticky správne jednoduché rozvité vety a súvetia.

PÍSANÁ REČ

Porozumenie explicitného významu textu – slovná zásoba

- Vlastnými slovami vysvetlí význam slov, ktoré pozná (napr. opisom, použitím synonymických výrazov, aj negatívnym vymedzením, teda použitím antonym a i.).
- Odpovedá na otázky vyplývajúce z textu (napr. udalostí, deja, faktov, informácií a i).
- Reprodukuje stručne obsah prečítaného textu.

Porozumenie implicitného významu textu

- Odpovedá na otázky nad rámec doslovného významu textu a dokáže predvídať dej, domýšľať (dedukovať) obsah, aplikovať informácie z textu v prenesených situáciách a pod.
- Uvažuje nad informáciami prezentovanými prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, porovnáva ich s vlastnou skúsenosťou a s tým, čo vie z iných zdrojov
- Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje vo výtvarných činnostiach.
- Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje v dramatických a hudobno-pohybových činnostiach.

Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči

- Predvída udalosti deja, zápletku, záver príbehu a opiera sa pri tom o poznanie štruktúry rozprávok, príbehov pre deti a bájok.
- Dokáže vysvetliť prenesený (symbolický) význam jednoduchých slovných spojení.

Chápanie formálnych charakteristík písanej reči

Koncept tlače a znalosť knižných konvencií

- Na základe ilustrácie rozpráva vlastný jednoduchý príbeh.

Fonologické procesy a fonologické uvedomovanie

- Sprevádza spievanie piesne alebo recitáciu krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom.
- Rozhodne, či sa dve slová rýmujú.
- Rozčlení zvolené slová na slabiky.
- Vyčlení začiatočnú hlásku slova.

Grafomotorické predpoklady písania

- Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyby dlane a prstov (horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá a stojatá osmička).

- Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia (vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky).

MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

ČÍSLA A VZŤAHY

- Vymenuje čísla od 1 do 10 tak, ako idú za sebou.
- V obore od 1 do 10 pokračuje od náhodného čísla v numerickej postupnosti po číslo 10.
- V obore do 10 určí počítaním po jednej počet objektov v skupine.
- V obore do 10 vytvorí skupinu predpísaných objektov s určeným počtom a zo skupiny predmetov oddelí skupinu s určeným počtom..
- V obore do 6 pomocou hmatu alebo sluchu určí počet predmetov v skupine a vytvorí skupinu predmetov s určeným počtom.
- Pridá ku skupine a odoberie zo skupiny skupinu s daným počtom.
- Pomocou určovania počtu rieši kontextové úlohy s jednou operáciou , kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje.
- Pre dve skupiny objektov určí, kde je viac a kde menej objektov podľa zisteného počtu objektov v skupinách (do 10 prvkov v skupine).
- Bez zisťovania počtu pre dve skupiny objektov určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov bez určovania ich počtu.
- Bez zisťovania počtu manipuláciou rozdelí skupinku predmetov na 2 alebo 3 skupinky s rovnakým počtom.
- Bez zisťovania počtu rozdelí (ak to ide) skupinku obrázkov na 2 skupinky s rovnakým počtom.

GEOMETRIA A MERANIE

- Určí (označí) objekt na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...).
- Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) opíše polohu objektu, umiestni predmet podľa pokynov, dá pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto.
- Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) dokreslí obrázok podľa pokynov, dá pokyn na dokreslenie obrázka na určené miesto.
- Určí (aj len hmatom), pomenuje a vymodeluje guľu, kocku, valec.
- Postaví stavbu z primeraného množstva (do 10) stavebnicových dielcov podľa predlohy, podľa pokynov, na danú tému.
- V skupine útvarov identifikuje (aj hmatom) kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.
- Približne nakreslí kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.
- Zistí (aj len hmatom), pomenuje a približne vymodeluje guľu, kocku, valec.
- Poskladá z primeraného množstva útvarov obrázkov podľa predlohy, pokynov a na danú tému.
- Nakreslí, rozlíši, vymodeluje a pomenuje rovnú a krivú čiaru.
- Odhadom aj meraním porovná dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka). Výsledok porovnania vysloví pomocou stupňovania prídavných mien (dlhší, kratší, širší, nižší, užší...).
- Pri usporiadaní 3 predmetov určí predmet s najväčším zvoleným rozmerom. Túto skutočnosť vysloví pomocou slov s predponou naj (najdlhší, najkratší, najužší, najtenší).
- Usporiada podľa veľkosti určeného rozmeru 3 až 4 predmety.

- V usporiadanom rade určí objekt na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pred, za, hneď pred a hneď za.
- Opíše polohu predmetov v usporiadanom rade a umiestni v ňom predmet podľa týchto pokynov.

LOGIKA

- Vytvorí (nakreslí) podľa daného vzoru (do 6 objektov) alebo pravidla jednoduchú postupnosť objektov.
- Pokračuje vo vytvorenej postupnosti predmetov alebo nakreslenej postupnosti obrázkov. Predmety môžu byť celkom odlišné, alebo sa líšia iba farbou či veľkosťou.
- Objaví a jednoducho opíše pravidlo postupnosti.
- Rozhodne o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení.
- Zo skupiny objektov vyberie všetky objekty s danou vlastnosťou (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.).
- Roztriedi objekty v skupine na základe určenej vlastnosti (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.).
- Vytvorí dvojicu objektov na základe danej logickej súvislosti.

PRÁCA S INFORMÁCIAMI

- Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možností konkrétnej materskej školy), ktorá simuluje pravouhlý pohyb v štvorcovej sieti (po štvorčekoch aj po vrcholoch), vie pomocou tlačidiel prejsť určenú trasu a to aj s prekážkami, pri tom zbiera a ukladá určené predmety, dodržiava správne poradie činností. Naraz dokáže napláňovať až 4 kroky takejto cesty.
- Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možností konkrétnej materskej školy), vie kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy, vyberať a umiestňovať obrázky.

ČLOVEK A PRÍRODA

VNÍMANIE PRÍRODY

- Vymenuje ročné obdobia.
- Uvedomuje si zmeny v prírode počas roka.
- Identifikuje prvky počasia a realizuje krátkodobé pozorovania zmien v počasi.

ŽIVOČÍCHY

- Na základe pozorovania identifikuje rozdiely medzi živočíchmi v spôsobe ich pohybu.
- Uvedie príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu.

NEŽIVÁ PRÍRODA

- Uvedie príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu.

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

ORIENTÁCIA V ČASE

- Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach.
- Správne používa pojmy včera, dnes a zajtra.
- Vie, koľko má rokov, pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia.
- Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA

- Pozná nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou.
- Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov.
- Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov.
- Pozná a dodržiava základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca.

- Pozná rôzne druhy dopravných prostriedkov.

ĽUDSKÉ VLASTNOSTI A EMÓCIE

- Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne
-

ČLOVEK A SVET PRÁCE

MATERIÁLY A ICH VLASTNOSTI

- Vymenúva rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.).
- Vhodne využíva či spracúva materiály pri modelovaní objektov alebo výrobe jednoduchých nástrojov.
- Opisuje predmety a ich rôzne vlastnosti.

KONŠTRUOVANIE

- Chápe technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu.
- Podľa návrhu (schémy, náčrtu, predlohy) zhotoví daný predmet.
- Pracuje podľa jednoduchého kresleného postupu.
- Vytvorí jednoduchý výrobok a pomenuje jeho účel.
- Jednoducho opíše postup zhotovenia vybraných výrobkov.

Užívateľské zručnosti

- Používa náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu.
- Manipuluje s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi.
- Používa predmety dennej potreby v domácnosti a aj elementárne pracovné nástroje v dielni či záhrade..

UMENIE A KULTÚRA – HUDOBNÁ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA **HUDOBNÁ VÝCHOVA**

Rytmické činnosti

- Vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte.
- Realizuje rytmický sprievod k riekankám a piesňam.

Vokálne činnosti

- Spieva piesne a riekanky.

Inštrumentálne činnosti

- Využíva hudobné nástroje Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby.
- Zvláda jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám.

Hudobno-pohybové činnosti

- Vyjadri charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom.
- Imituje pohyb v hudobno-pohybových hrách.

Hudobno-dramatické činnosti

- Vyjadruje piesne, riekanky a hudobné skladby prostriedkami hudobnej dramatiky.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Výtvarné činnosti s tvarom na ploche

- Skladá tvary a skladaním vytvorí novotvar (nové zobrazenie).
- Vystrihuje časti obrázkov.
- Spája časti obrázkov lepením.
- Dotvára tvary kresbou (maľbou) a pomenuje výsledok.
- Dopĺňa (spresňuje) neurčitý tvar.

Výtvarné činnosti s tvarom v priestore

- Modeluje tvary z mäkkej modelovacej hmoty.
- Skladá priestorovú zostavu z rôznych materiálov, pomenuje ju.

Výtvarné činnosti s farbou

- Pomenuje základné a zmiešané farby.
- Pozná základy miešania farieb.
- Ovláda niekoľko základných techník maľovania.
- Farbami vyjadrí pocit.
- Hravo experimentuje s farbami.

Spontánny výtvarný prejav

- Výtvarne vyjadruje svoje predstavy o svete.
- Kreslí postavu.
- Používa rôzne maliarske nástroje.
- Opíše obsah kresby.

Synestézia (medzizmyslové vnímanie)

- Reaguje výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety. Rozlišuje rôzny charakter povrchov.

ZDRAVIE A POHYB

ZDRAVIE A ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL

- Má správne držanie tela v stoji a v sede.

POHYB A TELESNÁ ZDATNOSŤ

- Vykoná tieto základné polohy a postoje podľa pokynov: stoj, drep, kľak, sed, ľah.
- Ovláda správnu techniku chôdze a behu.
- Ovláda skok znožmo a skok cez prekážku.
- Ovláda rôzne techniky lezenia, plazenia a preliezania.
- Manipuluje s náčiním: hádzanie, chytanie, podávanie, odrážanie, preskakovanie atď.
- Ovláda tieto jednoduché akrobatické zručnosti: stoj na jednej nohe, obrat okolo výškovej osi.
- Rytmicke správne využíva základné lokomočné pohyby a tanečné kroky na hudobný sprievod.

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY DOSAHOVANÉ PRIEBEŽNÝMI A BEŽNÝMI DENNÝMI AKTIVITAMI BEZ POTREBY PLÁNOVAŤ ICH V RÁMCI CIELENÝCH VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

HOVORENÁ REČ

Komunikačné konvencie

- Aktívne a spontánne nadväzuje rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými.
- Reaguje na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržuje očný kontakt, hlasnosť prejavu prispôsobuje situácii.
- Používanie jazyka prispôsobuje sociálnym situáciám a vzťahom.
- Pozná a dodržiava základné pravidlá vedenia dialógu.

Gramatické správnosť a spisovnosť

- Rozumie spisovnej podobe jazyka.

PÍSANÁ REČ

Chápanie formálnych charakteristík písanej reči

2.2.1 Koncept tlače a znalosť knižných konvencií

- Používa knihu správnym spôsobom.
- Identifikuje niektoré písmená abecedy.

Grafomotorické predpoklady písania

- Pri kreslení a grafomotorických činnostiach sedí vzpriamene, vzdialenosť očí od podložky je primeraná.
- Pri kreslení a grafomotorických činnostiach drží ceruzku správnym spôsobom a vyvíja primeranú intenzitu tlaku na podložku.

MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

PRÁCA S INFORMÁCIAMI

- Ovláda základy práce s digitálnymi technológiami, vie ovládať digitálne hry či používať digitálne animované programy určené pre danú vekovú skupinu a pod.
- Naformuluje jednoduché tvrdenie.

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

ĽUDIA V BLÍZKOM A ŠIRŠOM OKOLÍ

- Nadviaže adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými.

ZÁKLADY ETIKETY

- Volí vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu.
- Používa pozdrav, prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu.
- Rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania.
- Správa sa ohľaduplne k deťom i dospelým.

ĽUDSKÉ VLASTNOSTI A EMÓCIE

- Spolupracuje v skupinovej činnosti na základe osobných predpokladov.
- Sústreď sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností.
- Dokončuje individuálnu alebo skupinovú činnosť.
- Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne.
- Opíše aktuálne emócie.

PROSOCIÁLNE SPRÁVANIE

- V dialógu vie vypočúť iných (deti i dospelých).

- Rozlišuje vhodné a nevhodné správanie.
- Požiada o pomoc, keď si to situácia vyžaduje. Poďakuje za pomoc od druhých.
- Poskytne iným pomoc.
- Podelí sa o veci.
- Ocení dobré skutky.
- Presadzuje sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom.
- Nenásilne rieši konflikt.
- Odmieta nevhodné správanie.
- Odmieta kontakt s neznámymi osobami.
- Uvedomuje si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania.

ZDRAVIE A POHYB

HYGIENA A SEBAOBSLUŽNÉ ČINNOSTI

- Má osvojené základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.).
- Ovláda základné sebaobslužné činnosti.
- Aktívne sa zúčastňuje na príprave stolovania (desiata, obed, olovrant), používa príbor a dodržiava čistotu pri stolovaní.
- Udržiava poriadok vo svojom okolí.

POHYB A TELESNÁ ZDATNOSŤ

- Dodržiava pravidlá v pohybových hrách.
- Zvládne turistickú prechádzku.

SPÔSOB A PODMIENKY UKONČOVANIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA A VYDÁVANIE DOKLADU O ZÍSKANOM VZDELANÍ

Predprimárne vzdelanie získa dieťa **absolvovaním posledného roka predprimárneho vzdelávania**. Predprimárne vzdelávanie ukončuje dieťa spravidla v školskom roku, v ktorom do 31. augusta dovŕši šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť. Predškolské vzdelávanie môže dieťa predčasne ukončiť ak nedovŕšilo šiesty rok veku pri dosiahnutí školskej spôsobilosti podľa vyjadrenia príslušného zriadenia výchovného poradenstva a prevencie a všeobecného lekára pre deti a dorast, ktorí odporúčia predčasné zaškolenie dieťaťa.

Dokladom o získanom stupni vzdelania je **osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania**, ktoré vydáva materská škola k 30. júnu príslušného kalendárneho roka.

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

Materská škola má kvalifikovaných 14 zamestnancov, z toho 8 pedagogických. Výchovno-vzdelávaciu činnosť zabezpečujú pedagogickí zamestnanci materskej školy, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade so zákonom č. 317/2009o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s vyhláškou MŠVVaŠ SR č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v znení neskorších predpisov.

MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ PODMIENKY

Materská škola je štvortriedna. Objekt tvoria dva jednoposchodové pavilóny, ktoré sú spojené prízemnou hospodárskou budovou s vlastnou kuchyňou. V pavilónoch sa nachádzajú triedy, s príslušenstvom a spálňou zariadené nábytkom, hračkami a pomôckami z prevažne prírodných materiálov, poskytujúce dostatočný priestor pre pohyb, voľnú hru aj ciele vzdelávacie aktivity detí. Špecifikom je oddychová časť priamo v triede – domček s baldachýnom, ktorá umožňuje relaxáciu dieťaťa počas prebiehajúcich hier, prípadne je vhodným priestorom na pokojnú a sústredenú činnosť.

Súčasťou zariadenia je školská záhrada s dvomi pieskoviskami, železnými aj drevenými preliezačkami na rozvoj obratnosti, hojdačkami, lavičkami na oddych, športovým a dopravným ihriskom poskytujúcimi možnosti pre široké spektrum športových, bádateľských aj hrových aktivít detí.

Podrobnosti o potenciáli využitia priestorových podmienok pre výchovu a vzdelávanie sú rozpracované v kapitole *Vlastné zameranie školy*.

PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní sú v materskej škole zabezpečené v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhláškou MZ SR č. 527/2007 Z. z. o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež; vyhláškou MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská.

Materská škola pri výchove a vzdelávaní, pri činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním a pri poskytovaní služieb je podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2015) povinná:

- prihliadať na základné fyziologické potreby detí,
- vytvárať podmienky na zdravý vývin a na predchádzanie sociálnopatologických javov,
- zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia detí,
- poskytnúť nevyhnutné informácie na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí,
- viesť evidenciu registrovaných školských úrazov detí, ku ktorým došlo počas výchovno-vzdelávacej činnosti alebo pri činnostiach organizovaných materskou školou.

Problematika zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní je podrobne rozpracovaná v Prevádzkovom poriadku a v Školskom poriadku materskej školy.

VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA DETÍ

Cieľom hodnotenia detí je posudzovanie a posúdenie aktuálnej úrovne rozvoja osobnosti dieťaťa v jednotlivých oblastiach, ktoré je využité pre ďalšie plánovanie výchovno – vzdelávacej činnosti za účelom ďalších pozitívnych rozvojových zmien. Hodnotenie je prevažne pozitívne orientované, vyhýbame sa deficitnému modelu.

Princípy hodnotenia stoja na humanisticky orientovanej koncepcii:

1. Nekomparujeme deti medzi sebou, sledujeme a posudzujeme individuálny pokrok dieťaťa.
- **individuálny prístup v hodnotení.**
2. Sumatívne hodnotenie realizujeme len v určitých intervaloch, alebo v prípade potreby. Preferujeme otvorené, formatívne hodnotenie - **otvorenosť hodnotenia.**
3. Zameriavame sa na úspechy a pokroky dieťaťa, nie na nedostatky- **pozitívna orientácia hodnotenia.**
4. Vždy sa pozeráme na dieťa ako osobnosť a celok - **komplexnosť hodnotenia.**
5. Vedeť deti k objektívnemu sebahodnoteniu vytváraním transparentných kritérií a autokorekcie - **tendencia k sebahodnoteniu a aktívny podiel dieťaťa na hodnotení.**
6. Hodnotia vždy najmenej dve osoby – učiteľky na triede. Sumatívne hodnotenie ako napríklad hodnotenie školskej spôsobilosti je konzultované a potvrdené externým hodnotením – napr. psychológom - **objektívizácia hodnotenia.**

Pre hodnotenie, reflexiu a sebareflexiu využívame tieto formy hodnotenia:

- **Formatívne** – priebežné každodenné hodnotenie, ktoré je orientované na podporu ďalšieho aktívneho učenia sa dieťaťa a ponúka rady a poučenie zamerané na zlepšenie budúcich výkonov. Formatívne hodnotenie je využívané priebežne počas školského roka prostredníctvom metód slovného hodnotenia, pedagogického pozorovania, rozhovoru, analýzy produktov činností a procesov, ktorými vznikli. Každé dieťa má svoje portfólio, ktoré je kľúčovou formou dokumentovania. Súčasťou formatívneho hodnotenia je sebahodnotenie detí prostredníctvom autokorektívnych pomôcok, jednoduchého slovného aj symbolického sebahodnotenia. Oblasťami hodnotenia sú oblasti rozvoja osobnosti dieťaťa podľa štruktúrovaného diagnostického portfólia.
- **Sumatívne** – zhrňujúce hodnotenie, ktoré konštatuje stav dosiahnutia úrovne po dlhšom časovom úseku, ktorými sú výstupné diagnostikovanie, alebo posudzovanie školskej spôsobilosti. Zhrňujúce hodnotenie realizujeme dvakrát do roka, u detí rok pred plnením školskej dochádzky formou testovania školskej spôsobilosti interným (učiteľka) aj externým posudzovateľom (psychológ CPPPAP).

Oblasťami hodnotenia sú oblasti rozvoja osobnosti dieťaťa podľa štruktúrovaného diagnostického portfólia dieťaťa.

Učiteľky v jednotlivých triedach vedú **diagnostické portfólio dieťaťa**, ktoré slúži ako dokument poskytujúci pohľad o rozvoji osobnosti dieťaťa v jednotlivých oblastiach a podklad pre vstupnú, priebežnú a výstupnú diagnostiku.

V rámci spolupráce, po písomnom súhlase zákonného zástupcu dieťaťa, posúdi školskú pripravenosť Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Banskej Bystrici.

VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV ŠKOLY

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy predstavuje vyvážený pomer medzi vonkajším hodnotením a sebahodnotením. Obidva póly hodnotenia sú založené na kritériálnom hodnotení zostaveného podľa kompetenčného profilu učiteľky predprimárneho vzdelávania so zámerom sledovať zabezpečovanie kvality výchovy a vzdelávania v materskej škole pedagogickými zamestnancami.

Z pohľadu toho, kto hodnotí realizujeme:

- a) sebahodnotenie a sebareflexia pedagogického zamestnanca formou sebareflexívneho dotazníka,
- b) hodnotenie pedagogického zamestnanca spolupracovníkmi – formou vzájomných pedagogických pozorovaní,
- c) hodnotenie pedagogického zamestnanca deťmi – formou kresby a následného rozhovoru,
- d) hodnotenie pedagogického zamestnanca rodičmi - formou dotazníka.
- e) hodnotenie pedagogického zamestnanca riaditeľom – formou hospitácií, analýzou pedagogickej dokumentácie, hodnotiaceho rozhovoru.

Problematika je podrobne rozpracovaná v ročnom pláne vnútornej kontroly školy, ktorý je súčasťou plánu práce školy.

POŽIADAVKY NA KONTINUÁLNE VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH A ODBORNÝCH ZAMESTNANCOV

Vedenie Materskej školy, Profesora Sáru 3, Banská Bystrica poskytuje priestor iniciatíve pedagogických zamestnancov v oblasti inovácie výchovy a vzdelávania, umožní prezentovať inovačné postupy svojej práce, ktorými sú najmä autorstvo alebo spoluautorstvo schválených alebo odporúčaných učebníc v tlačenej alebo digitálnej podobe. Pedagogických zamestnancov podporujeme v absolvovaní vzdelávania doma aj v zahraničí, ktoré súvisia s výkonom pedagogickej činnosti.

Podrobnosti o kontinuálnom vzdelávaní pedagogických zamestnancov sú podrobne rozpracované v ročnom pláne kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov materskej školy vypracovanom na základe analýzy aktuálnych vzdelávacích potrieb zamestnancov, aktuálnych potrieb detí a vzhľadom k zameraniu materskej školy.

Podľa plánu kontinuálneho vzdelávania si všetky učiteľky rozvíjajú a dopĺňajú profesijné kompetencie prostredníctvom akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania organizovaných Metodicko-pedagogického centra aj inými subjektami, ktoré majú oprávnenie poskytovať kontinuálne vzdelávanie v súlade s platným právnym stavom a tiež sebvzdelávaním, samoštúdiom a prostredníctvom interného metodického združenia. Podporujeme a motivujeme učiteľky vo zvyšovaní si kvalifikácie formou vykonania prvej, druhej atestácie aj vysokoškolským štúdiom.

LITERATÚRA

KOSOVÁ, B.1998. *Hodnotenie ako prostriedok humanizácie školy*. Banská Bystrica: Metodické Centrum. ISBN 80-8041-199-9

Metodika predprimárneho vzdelávania. Partizánske: EXPRESPRINT. ISBN 978-80-968777-3-7.

Príručka na tvorbu školských vzdelávacích programov pre materské školy. Bratislava: MPC. ISBN 978-80-8052-324-4.

Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách, 2015. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

Vyhláška MŠ SR č. 445/2009 Z. z. o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmenách a doplnení niektorých zákonov.

Vyhláška MŠ SR č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

PRÍLOHY

PRÍLOHA 1 NÁVRHY TÉM OBSAHOVÝM CELKOM

OBSAHOVÝ CELOK	TÉMY
Vítajte deti	<i>Ja a moji kamaráti</i> <i>Moja trieda</i> <i>Kadiaľ vedie cestička</i>
Umelkyňa jeseň	<i>Dary jesene</i> <i>Maľovala pani Jeseň</i>
Tajomný svet	<i>Potulky vesmírom</i> <i>Potulky lesom</i>
Čarovné Vianoce	<i>Privítajme Mikuláša</i> <i>Tešíme na Vianoce</i>
Oziabajú ručičky	<i>Bol raz jeden človek</i> <i>Zima a jej moc</i>
Čas radosti - veselosti	<i>Fašiangy, Turíce</i> <i>Malí umelci</i>
Poslovia jari	<i>Prebúdzanie Jari, Morena</i> <i>Veľká noc</i> <i>Vrtošivé počasie</i> <i>Deň Zeme</i>
Môj domov	<i>Naša Zem je guľatá</i> <i>Potulky Slovenskom</i> <i>Banská Bystrica</i> <i>Moja rodina</i>
Čo nám lúka núka	<i>Hmyzí mikrosvet</i> <i>Voňavá jar</i>
Letom svetom	<i>Cestujeme na prázdniny</i> <i>Hurá, leto volá</i>